

Valsts robežsardzes inspektora profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – Valsts robežsardzes inspektors.
2. Profesijas kods – 3453 02.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
 - Valsts robežsardzes inspektors pilda dienesta pienākumus Valsts robežsardzē un veic robežuzraudzību un robežpārbaudes, kā arī ārzemnieku ieceļošanas, uzturēšanās, izceļošanas un tranzīta nosacījumu ievērošanas kontroli.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja saprast un precīzi izpildīt Valsts robežsardzes darbību reglamentējošo normatīvo aktu prasības.
2. Spēja apsargāt Latvijas Republikas valsts robežu, robežzīmes un citas robežbūves, izmantojot robežkontroles, imigrācijas kontroles tehniskās iekārtas un inženiertehnisko aprīkojumu.
3. Spēja atklāt un aizturēt Latvijas Republikas valsts robežas, pierobežas, pierobežas joslas, robežšķērsošanas vietas režīma pārkāpējus.
4. Spēja veikt ārzemnieku ieceļošanas, uzturēšanās, izceļošanas un tranzīta nosacījumu ievērošanas kontroli.
5. Spēja pildīt uzdevumu robežsargu norīkojumam.

6. Spēja veikt personu un transportlīdzekļu minimālo un pilno (padziļināto) pārbaudi.

7. Spēja atpazīt ceļošanas dokumentu, transportlīdzekļu dokumentu, vīzu un uzturēšanās atļauju veidus un veikt to aizsardzības elementu pārbaudi, kā arī atklāt tajos iespējamus viltojumus, izmantojot robežkontroles un imigrācijas kontroles tehniskās iekārtas.

8. Spēja veikt personu profilēšanu, intervēšanu un identificēšanu.

9. Spēja sazināties valsts valodā un vismaz divās svešvalodās.

10. Spēja veikt personu, transportlīdzekļu un priekšmetu datu pārbaudi un apstrādi, izmantojot informācijas sistēmas.

11. Spēja izvēlēties atbilstoši situācijai un profesionāli lietot robežkontroles, imigrācijas kontroles tehniskās iekārtas un inženiertehnisko aprīkojumu.

12. Spēja pamatotas nepieciešamības gadījumā lietot fizisko spēku, speciālos līdzekļus, speciālos cīņas paņēmienu un šaujamo ieroci, izmantot dienesta suni.

13. Spēja pārbaudīt robežkontroles, imigrācijas kontroles tehnisko iekārtu, inženiertehniskā aprīkojuma gatavību darbam un uzturēt tos darba kārtībā.

14. Spēja veikt pārkāpēju, meklēšanā esošo personu, transportlīdzekļu, aizliegto vielu un priekšmetu aizturēšanu, pārmeklēšanu un apskati.

15. Spēja veikt pārkāpēja pārvietošanu apsardzes uzraudzībā, apsardzību Valsts robežsardzes pagaidu turēšanas telpā un ievietošanu ārzemnieku izmitināšanas centrā.

16. Spēja noformēt dienesta un procesuālos dokumentus.

17. Spēja pieņemt patvēruma meklētāja iesniegumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu.

18. Spēja izpildīt lēmumu par ārzemnieka piespiedu izraidīšanu, kā arī kontrolēt ārzemniekam izdotā izbraukšanas rīkojuma izpildi.

19. Spēja noteiktajā kārtībā sadarboties ar kompetento iestāžu amatpersonām.

20. Spēja sazināties ar personām.

21. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

22. Spēja precīzi izpildīt priekšnieka likumīgas pavēles (rīkojumus) un uzdevumus.

23. Spēja pastāvīgi pilnveidot savas profesionālas prasmes, zināšanas un fizisko sagatavotību.

24. Spēja ievērot darba aizsardzības prasības un uzturēt drošu darba vidi.

25. Spēja adekvāti rīkoties ārkārtas situācijās, pieņemt patstāvīgus lēmumus.

26. Spēja efektīvi darboties dažādos kaujas apstākļos kājnieku nodaļas sastāvā.

27. Spēja ievērot profesionālo ētiku un vispārpieņemtās uzvedības normas.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Veikt valsts robežas uzraudzību.

2. Veikt pasākumus robežzīmju, robežgrāvju un robežstigu uzturēšanā.

3. Veikt personu, transportlīdzekļu robežpārbaudi.

4. Izmantot un uzturēt darba kārtībā robežkontroles un imigrācijas kontroles tehniskās iekārtas, inženiertehnisko aprīkojumu.

5. Veikt ceļošanas dokumentu, transportlīdzekļu dokumentu, vīzu, uzturēšanās atļauju pārbaudi, kā arī atklāt tajos iespējamus viltojumus, izmantojot robežkontroles un imigrācijas kontroles tehniskās iekārtas.

6. Veikt ārzemnieku ieceļošanas, uzturēšanās, tranzīta un izceļošanas nosacījumu ievērošanas kontroli.

7. Nodrošināt valsts robežas, robežšķērsošanas vietas, pierobežas joslas, pierobežas režīma ievērošanu.

8. Strādāt ar Valsts robežsardzē izmantojamām informācijas sistēmām.

9. Veikt personu profilēšanu, intervēšanu un identificēšanu.

10. Veikt pārkāpēju meklēšanu, atklāšanu, aizturēšanu, apskati, apsardzību un pārvietošanu apsardzes uzraudzībā.

11. Veikt transportlīdzekļu, personu un mantu pārmeklēšanu un apskati.

12. Pielietot fizisko spēku, speciālos līdzekļus, speciālos cīņas paņēmienus un šaujamieročus, izmantot dienesta suni.

13. Veikt transportlīdzekļu un priekšmetu identificēšanu.

14. Atklāt aizliegtas vielas, priekšmetus un veikt to izņemšanu.

15. Noformēt dienesta un procesuālos dokumentus.

16. Veikt aizturēto personu apsardzību Valsts robežsardzes pagaidu turēšanas telpā un ievietošanu ārzemnieku izmitināšanas centrā.

17. Veikt ārzemnieka piespiedu izraidīšanu.

18. Izskaidrot patvēruma piešķiršanas procesu.

19. Izskaidrot pieņemto lēmumu izpildes, apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas kārtību.

20. Veicot dienesta pienākumus sadarboties ar kompetento iestāžu amatpersonām.

21. Sazināties ar personām.

22. Sniegt pirmo palīdzību.

23. Ievērot vienvadības principu un dienesta kārtību.

24. Pilnveidot zināšanas, prasmes, iemaņas un fizisko sagatavotību.

25. Orientēties apvidū.
26. Strādāt komandā, plānot un organizēt savu darbību.
27. Ievērot darba aizsardzības noteikumus.
28. Uzturēt drošu darba vidi.
29. Veidot pozitīvu saskarsmi, ievērot ētikas un uzvedības normas.
30. Pārvaldīt valsts valodu.
31. Pārvaldīt vismaz divas svešvalodas saziņas līmenī.
32. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vismaz divās svešvalodās.
33. Izpildīt ierindas paņēmienus.
34. Darboties kaujas apstākļos kājnieku nodaļas sastāvā.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:
 - 1.1. robežapsardzības sistēmas darbība;
 - 1.2. robežkontroles un imigrācijas kontroles dienesta organizācija;
 - 1.3. Eiropas Savienības dibināšana un attīstība, institucionālā uzbūve;
 - 1.4. amatam un izaugsmei dienestā izvirzītās prasības;
 - 1.5. sabiedrības kultūra;
 - 1.6. Valsts robežsardzes vēsture;
 - 1.7. kompetento iestāžu funkcijas un uzdevumi.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:
 - 2.1. normatīvo aktu prasības Valsts robežsardzes funkciju izpildē;
 - 2.2. aizliegtas vielas un priekšmeti, to iespējamās slēptuves un atrašanās vietas;
 - 2.3. saskarsmes psiholoģija;
 - 2.4. pārmeklēšanas un apskates metodes un taktika;
 - 2.5. sadarbības kārtība ar kompetentajām iestādēm;

2.6. valsts robežas, robežzīmju, robežgrāvju un robežstigu uzturēšanas prasības;

2.7. personu, transportlīdzekļu un priekšmetu identificēšanas un aizturēšanas kārtība;

2.8. pārkāpēju uzvedības īpatnības un ārējās pazīmes;

2.9. patvēruma piešķiršanas process;

2.10. amatu pakļautība un dienesta gaitas nosacījumi;

2.11. Valsts robežsardzē izmantojamo informācijas sistēmu raksturojums un izmantošanas iespējas;

2.12. profesionālā ētika un uzvedība;

2.13. administratīvā procesa pamati un personu administratīvās sodīšanas kārtība;

2.14. ārzemnieka piespiedu izraidīšanas nosacījumi un specifika;

2.15. šaujamo ierociņu uzbūve un darbības principi;

2.16. profesionālā terminoloģija valsts valodā un vismaz divās svešvalodās;

2.17. darba tiesiskās attiecības.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

3.1. ārzemnieka ieceļošanas, uzturēšanās, izceļošanas un tranzīta noteikumi un to izpildes kontroles kārtība;

3.2. pierobežas, pierobežas joslas un robežšķērsošanas vietu režīma noteikumi un to izpildes kontroles kārtība;

3.3. ceļošanas dokumentu, transportlīdzekļu dokumentu, vīzu un uzturēšanās atļauju veidi, to aizsardzības elementi, iespējamo viltojumu pazīmes un to atklāšanas metodes;

3.4. Valsts robežsardzē izmantojamo informācijas sistēmu lietošanas nosacījumi;

3.5. rīcība ārkārtas situācijās;

3.6. riska analīzes rezultātu izmantošana;

3.7. personu profilēšana, intervēšana un identificēšana;

3.8. valsts robežas uzraudzības taktika;

3.9. robežpārkāpuma pazīmes, robežpārkāpēja meklēšanas un aizturēšanas taktika;

3.10. personu aizturēšanas, apskates, apsardzes, izmitināšanas un pārvietošanas apsardzes uzraudzībā kārtība;

3.11. robežkontroles un imigrācijas kontroles tehnisko iekārtu lietošanas nosacījumi;

3.12. inženiertehniskā aprīkojuma izmantošanas kārtība un iespējas;

3.13. dienesta un procesuālo dokumentu noformēšanas kārtība;

3.14. fiziskā spēka, speciālo līdzekļu, speciālo cīņas paņēmienu un šaujamo ierociņu lietošana, dienesta suņa izmantošana;

- 3.15. darba aizsardzība;
- 3.16. vides aizsardzība;
- 3.17. vismaz divas svešvalodas saziņas līmenī;
- 3.18. valsts valoda;
- 3.19. pirmā palīdzība;
- 3.20. topogrāfijas pamati;
- 3.21. ierindas noteikumi;
- 3.22. militārās taktikas pamati.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Robežpārbaudes veikšana.	1.1.pildīt robežpārbaudes uzdevumu robežsargu norīkojumam; 1.2.piemērot personām minimālo vai pilno pārbaudi; 1.3.pārbaudīt ceļošanas dokumentus, transportlīdzekļu dokumentus, vīzas un uzturēšanās atļaujas un atklāt iespējamus viltojumus; 1.4.atpazīt dokumentu veidus, pārbaudīt to aizsardzības elementus un atklāt iespējamus viltojumus; 1.5.veikt personu profilēšanu, intervēšanu un identificēšanu; 1.6.nepieļaut aizliegtu vielu un priekšmetu nelikumīgu pārvietošanu pāri valsts robežai; 1.7.pārbaudīt personas un ievadīt datus valsts robežsardzē izmantojamās informācijas sistēmās; 1.8.kontrolēt robežšķērsošanas vietas režīma ievērošanu; 1.9.aizturēt personas, kas neievēro robežšķērsošanas vietas režīma nosacījumus; 1.10.veikt aizturēto personu un to mantu apskati; 1.11.sniegt kompetentām iestādēm atbalstu robežšķērsošanas vietās.
2. Robežuzraudzības veikšana.	2.1.apsargāt valsts robežu, robežzīmes un robežbūves; 2.2.pildīt robežuzraudzības uzdevumu robežsargu norīkojumam; 2.3.apskatīt un atjaunot robežzīmes, ierīkotos robežgrāvjus un robežstigas;

	<p>2.4.veikt personu profilēšanu, intervēšanu un identificēšanu;</p> <p>2.5.atklāt un aizturēt valsts robežas pārkāpējus;</p> <p>2.6.atklāt un aizturēt pierobežas un pierobežas joslas režīma pārkāpējus;</p> <p>2.7.aizturēt likumpārkāpējus, veikt to apskati, apsardzību un pārvietošanu apsardzes uzraudzībā;</p> <p>2.8.pārbaudīt personas un ievadīt datus Valsts robežsardzē izmantojamās informācijas sistēmās;</p> <p>2.9.meklēt un aizturēt meklējamās personas, transportlīdzekļus un priekšmetus;</p> <p>2.10.aptaujāt personas pierobežā;</p> <p>2.11.brīdināt personas par iespējamiem draudiem viņu veselībai vai dzīvībai pierobežā.</p>
<p>3. Imigrācijas kontroles veikšana.</p>	<p>3.1.kontrolēt ārzemnieku ieceļošanas, uzturēšanās, tranzīta un izceļošanas noteikumu izpildi;</p> <p>3.2.pildīt imigrācijas kontroles uzdevumu robežsargu norīkojumam;</p> <p>3.3.veikt personu profilēšanu, intervēšanu un identificēšanu;</p> <p>3.4.pārbaudīt personu apliecinošus dokumentus, vīzas, uzturēšanās atļaujas un darba atļaujas;</p> <p>3.5.pārbaudīt personas un ievadīt datus valsts robežsardzē izmantojamās informācijas sistēmās;</p> <p>3.6.aizturēt un identificēt personas, kas nelikumīgi uzturas valstī;</p> <p>3.7.veikt aizturēto personu un to mantu apskati;</p> <p>3.8.veikt aizturēto personu apsargāšanu, izmitināšanu un pārvietošanu apsardzes uzraudzībā;</p> <p>3.9.izpildīt lēmumu par ārzemnieka piespiedu izraidīšanu;</p> <p>3.10.kontrolēt ārzemniekam izdotā izbraukšanas rīkojuma izpildi.</p>
<p>4. Patvēruma procedūru veikšana.</p>	<p>4.1.pieņemt patvēruma meklētāja iesniegumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu;</p> <p>4.2.informēt patvēruma meklētāju par patvēruma piešķiršanas procesu;</p> <p>4.3.aizturēt un identificēt patvēruma meklētāju;</p>

	<p>4.4.veikt patvēruma meklētāja un viņa mantu apskati;</p> <p>4.5.izmitināt patvēruma meklētāju ārzemnieku izmitināšanas centrā;</p> <p>4.6.pārvietot patvēruma meklētāju apsardzes uzraudzībā.</p>
5. Robežkontroles, imigrācijas kontroles tehnisko iekārtu un inženiertehniskā aprīkojuma lietošana.	<p>5.1.veikt robežkontroles un imigrācijas kontroles tehnisko iekārtu atbilstošu ekspluatāciju;</p> <p>5.2.apsekot un uzturēt inženiertehnisko aprīkojumu darba kārtībā;</p> <p>5.3.izvēlēties un izmantot robežkontroles un imigrācijas kontroles tehniskās iekārtas atbilstoši dienesta uzdevumu specifikai;</p> <p>5.4.izmantot inženiertehnisko aprīkojumu atbilstoši dienesta uzdevumu specifikai;</p> <p>5.5.apstrādāt, uzglabāt un izmantot ar tehniskajām iekārtām iegūto informāciju.</p>
6.Valsts robežsardzes darbību reglamentējošo normatīvo aktu ievērošana.	<p>6.1.noformēt dienesta un procesuālos dokumentus;</p> <p>6.2.pildīt priekšnieku likumīgas pavēles un uzdevumus;</p> <p>6.3.izmantot dienesta dokumentus un informācijas sistēmas, veikt tajos ierakstus;</p> <p>6.4.pilnveidot savu profesionālo kvalifikāciju, zināšanas un prasmes, fizisko sagatavotību;</p> <p>6.5.ievērot profesionālās ētikas un uzvedības normas;</p> <p>6.6.ievērot darba aizsardzības prasības.</p>

Valsts robežsardzes inspektora profesijas standarta izstrādes darba grupa:

- Raitis Tiliks – Valsts robežsardzes Galvenās pārvaldes Administratīvā pārvalde, priekšnieks, majors;
- Andris Āboliņš – Valsts robežsardzes koledža, direktora vietnieks (mācību darbā), pulkvedis;
- Lilita Gorbunova – Valsts robežsardzes Rīgas pārvalde, priekšnieka vietniece (imigrācijas jautājumos), pulkvežleitnante;
- Natālija Zeltiņa – Valsts robežsardzes Galvenās pārvaldes Administratīvā pārvalde, Apmācību nodaļa, priekšniece, majore;
- Elmārs Rudovičs – Valsts robežsardzes Daugavpils pārvalde, Personāla vadības dienesta priekšnieks majors;

- Aivars Bulis – Valsts robežsardzes koledža, Robežsardzes un imigrācijas dienestu priekšmetu katedra, lektors, majors;
- Jurijs Skorodihins – Valsts robežsardzes koledža, Robežsardzes un imigrācijas dienestu priekšmetu katedra, asistents, kapteinis;
- Antoņina Gajevska – Valsts robežsardzes koledža, Studiju nodaļa, galvenā inspektore, kapteine.

Konsultanti:

- Konstantīns Šarigins – Valsts robežsardze, priekšnieka vietnieks, pulkvedis;
- Mariks Petrušins – Valsts robežsardzes Galvenās pārvaldes Robežapsardzības pārvalde, priekšnieks, pulkvežleitnants;
- Natālija Zaiceva – Valsts robežsardzes Galvenās pārvaldes Imigrācijas pārvalde, priekšniece, majore.

Valsts robežsardzes inspektora profesijas standarta eksperts:

- Aivars Straume – LR Iekšlietu ministrija, Valsts sekretārs.